

Wolfgang Amadeus Mozart

Zázračné dieťa

Wolfgang Amadeus Mozart sa narodil dňa 27. januára 1756 ako najmladší zo siedmich detí v Salzburgu Anne – Márii Pertlovej a Leopoldovi Mozartovi. Dospelosti sa však dožil iba on a Nannerl.

Leopold - jeho otec bol významným hudobníkom na arcibiskupskom dvore. Svoje úsilie vynaložil do vzdelania svojich detí.

Wolfgang už v útlom veku prejavoval veľké nadanie. Odmalička bol obklopený hudbou. Ako štvorročný už vedel zahrať všetky diela, ktoré otec zozbieral pre Nannerl.

Keď mal päť rokov – skladal svoje prvé skladby. V roku 1762 začal svoje prvé koncerty so svojou sestrou Nannerl, v mnohých svetových mestách a kráľovských dvoroch – napr. v Rakúsku vo Viedni na dvore Márie Terézie (vtedy vo Viedni prevládalo maliarstvo, architektúra a najmä hudba), alebo vo Francúzsku, Švajčiarsku, Taliansku...

Mozartove detstvo uplynulo hlavne pod rozhodujúcim talianskym vplyvom.

Keď mal sedem rokov zložil svoju prvú symfóniu a cieľavedome cvičený otcom na husle a klavír sa začala jeho kariéra – otec ho aj s celou rodinou vzal na rozsiahlu cestu po Európe!

Znamenalo to, že:

- Začal zbierať so sestrou úspech v Mníchove a vo Viedni
- Trojročnou cestou po západnej Európe: severné Nemecko, Nizozemsko, Paríž, ďalej Londýn, Haag a znovu Paríž, južné Francúzsko a Švajčiarsko získal na jednej strane medzinárodnú slávu a na druhej strane prehľad o súčasnej európskej hudobnej tvorbe a cenné životné

R. 1763

skúsenosti – stretol sa s Johannom Christianom Bachom (syn veľkého Johanna Sebastiana), ktorý ho „učil“ hrať na klavíri. Wolfgang a Nannerl boli predstavovaní ako „zázračné deti“.

- Mal príležitosť počuť značne rozmanitú hudbu.

Sedemročnému vyšli jeho prvé skladby tlačou. Keď mal 11 rokov, zložil svoje prvé oratórium. Keď mal 12 rokov, zložil svoju prvú operu.

V roku 1769 až 1773 sa vydal na dlhú cestu do Talianska, kde skvele obstál v umeleckej súťaži s osvedčenými skladateľmi (zvlášť operou *Mitridate*, Miláno v r. 1770). V Taliansku Mozart spoznal taliansky hudobný štýl, ktorý bol vtedy uznávaný za jediný a dokonalý a skomponoval dve typicky talianske opery: *Mithridates, kráľ pontský* a *Lucius Sulla*. Od roku 1769 bol arcibiskupským koncertným majstrom a po tejto talianskej ceste ostal v Salzburgu štyri roky, ktoré boli venované usilovnej skladateľskej práci.

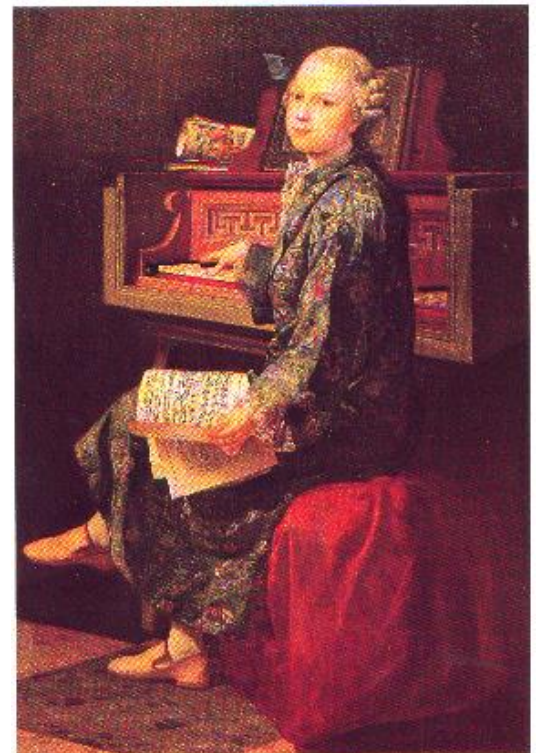
Jeho posledné turné do Paríža začalo v r. 1776. Vznikla veľkolepá koncertná symfónia pre husle, violončelo a orchester.

Skončilo to však všetko zle.

- V Paríži sa jeho matka nakazila týfusom a o 14 dní zomrela;
- Začal si kaziť vzťah s otcom;
- Vznikali problémy a napätie medzi Mozartom a jeho hlavným zamestnávateľom - arcibiskupom. Kvôli Mozartovej pochabosti ho už arcibiskup nechcel. Mozart odišiel zo služieb.

Život ide ďalej...

Tak sa skončila kariéra zázračného dieťaťa a začala kariéra skladateľa. V roku 1781 odišiel do Viedne do služieb cisára Jozefa II. Tu sa zároveň stretol s „rivalom“, dvorným skladateľom Antoniom Salierim. Keď mal 26 rokov, preslávil sa vo Viedni operami *Idomeneo* a *Únos zo Serailu*.

Nannerl, 1762

Oženil sa v Dóme sv. Štefana s Konstanciou Weberovou. Konstancia nevynikala ani krásou, ani inteligenciou, ani hlasom, ale bola 9 rokov milujúca manželka a dobrá matka šiestich detí, z ktorých sa dve dožili dospelosti.

Po čase, keď nebol Mozart vo Viedni až tak obľúbený, odišiel na nejaký čas do Prahy. Začal tam skladať *Dona Giovanniho*. Po návrate do Viedne skonštatoval: „Moji Pražáci mi rozumejú“. Mal tam pozorné obecenstvo.

Po niekoľkých dňoch mu zomrel otec. Zo zármutku doskladal *Dona Giovanniho*, ktorý sa stal jeho najchmúrnejším dielom. Po otcovej smrti začal piť. Konstancia musela odísť do kúpeľov.

... a končí.

V júli si u Mozarta „záhadný neznámy“ objednal *Rekviem*. „Neznámy“ bol v skutočnosti synom viedenského starostu, no Mozart nadobudol presvedčenie, že bol zástupcom božej prozreteľnosti, a že *Rekviem*, ktoré má napísať, má byť jeho vlastné. Pracoval na ňom až do svojej smrti, stráviac posledný deň života na *Lacrimose*. 5.12.1791 Mozartov veľmi kritický stav (čiastočné ochrnutie) ukončila milosrdná kóma. Pohreb vôbec nebol honosný – kvôli jeho extravagancii a pitiu alkoholu nebol finančne zabezpečený a vraj bol pochovaný do spoločného hrobu medzi ostatných chudákov a strokotancov.

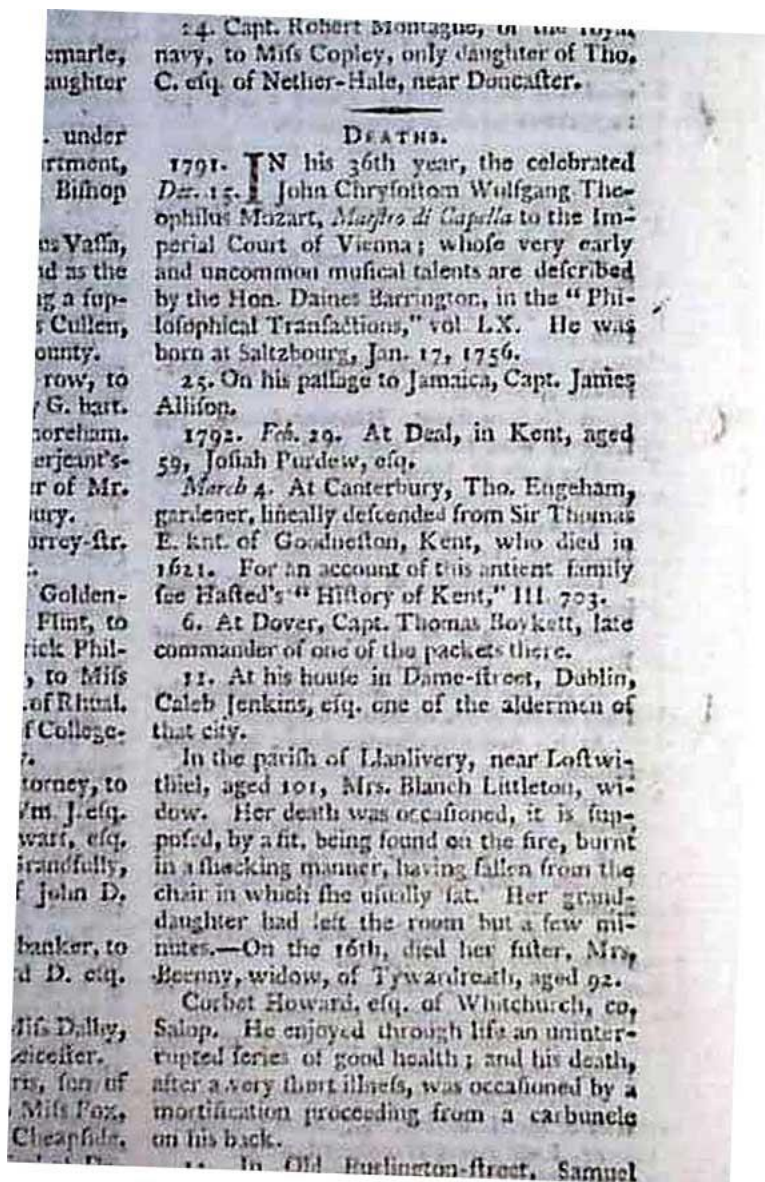

Konstanca Mozartová

Ked' však prišla správa o jeho smrti do Prahy, vyzváňali tam zvony celú pol hodinu. Jeho pražskí priatelia usporiadali smútočné stretnutie v chráme sv. Mikuláša, kam prišlo vyše 3000 ľudí. O rok neskôr sa o Mozartovej smrti dozvedel Joseph Haydn a údajne plakal.

Requiem – Lacrimosa
(nedokončené)

Dokument o Mozartovej smrti, 1792

Perličky z géniovho života

- Celé meno rakúskeho génia znie Johann Chrysostom Wolfgang Theophil Mozart. Písanie jeho priezviska sa prispôbovalo miestnej výslovnosti krajín, kde koncertoval. Preto bol niekde i Mozard, Motzert, Muzard, Mozhart, Mazar, či Moser. Mozart je označenie aj pre človeka smelej mysle. Krstné meno Theophil (ten kto miluje Boha) sa prekladalo aj do znenia Amadeus. Mozart sám s obľubou používal aj skratku Adam.
- Za svoj krátky život zložil vyše 630 diel. Keby sa jeho skladby hrali jedna za druhou, zneli by nepretržite vyše 9 dní a nocí.
- Popri zapisovaní jednej melódie už komponoval v hlave inú. Tvoril s ľahkosťou, nepotreboval k tomu klavír. Pri skladaní mohol hovoriť i počúvať.
- Keď mu raz klaviristka vyčítala, že nepočúva jej hru a rozpráva sa s priateľmi, sadol si za klavír a presne zopakoval jej koncertovanie aj s chybou, ktorú urobila. Hovorilo sa, že Mozart melódiu, ktorú raz počul, nikdy nezabudol.
- Svoje skladby „chrľil“ tak, že ich niekedy ani nestačil zapísať – za noc zložil sonátu, no zaznamenal len husľový part a na druhý deň hral klavírný sprievod spamäti. Inokedy naopak zabudol, že skladbu znotoval, a zapísal ju znovu.
- Taliani verili, že Mozartov talent sa ukrýva v prsteni, ktorý nosil na každom vystúpení. Na predstavení si ho musel zložiť, a keď začal hrať bez prsteňa, nevera prestala a úspech bol obrovský.
- Jedného dňa sa Mozart v Prahe prechádzal po panskej záhrade. Omylom vliezol do skleníka a zazrel šťavnatý pomaranč. Začal ho jesť, ale zbadal ho záhradník. Mozart sa mu snažil vysvetliť, že nie je zlodej, ale nepodarilo sa mu to. Tak napísal lístok grófovi, že je kapelník z Viedne – Mozart. Kým záhradník doniesol lístok grófovi, medzitým Mozart zložil menuet z opery *Don Giovanni*. Keď sa gróf dozvedel, že prišiel Mozart aj s Konstanciou, nakričal na záhradníka a manželov Mozartových milo pozval na čaj.
- V Bertramke – vo vile Dušekovcov Mozart prenocúval pri návšteve Prahy. Dnes je tam zriadené Mozartovo múzeum.
- Druhý Mozartov syn Franz Xaver Wolfgang Mozart (neskôr skladateľ) dostal meno Wolfgang podľa otca a meno Franz Xaver podľa jedného z Mozartových žiakov, Franza Xavera Süssmayra (ktorý dokončil Mozartovo *Rekviem*).

- Mozart patril od 14.12.1784 do spolku slobodomurárov. Podarilo sa mu do tohto výhradne mužského spolku dostať aj svojho otca. Pre spolok ku koncu svojho života zložil viaceré diela, napr. slobodomurárske kantáty, opera *Čarovná flauta*...
- Ako šesťročný Mozart koncertoval aj v Bratislave.

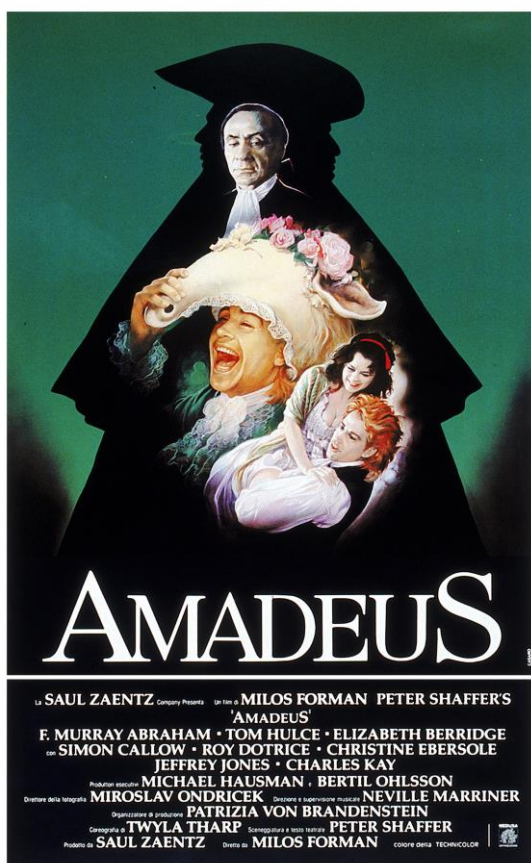
Film Amadeus

Réžia: Miloš Forman

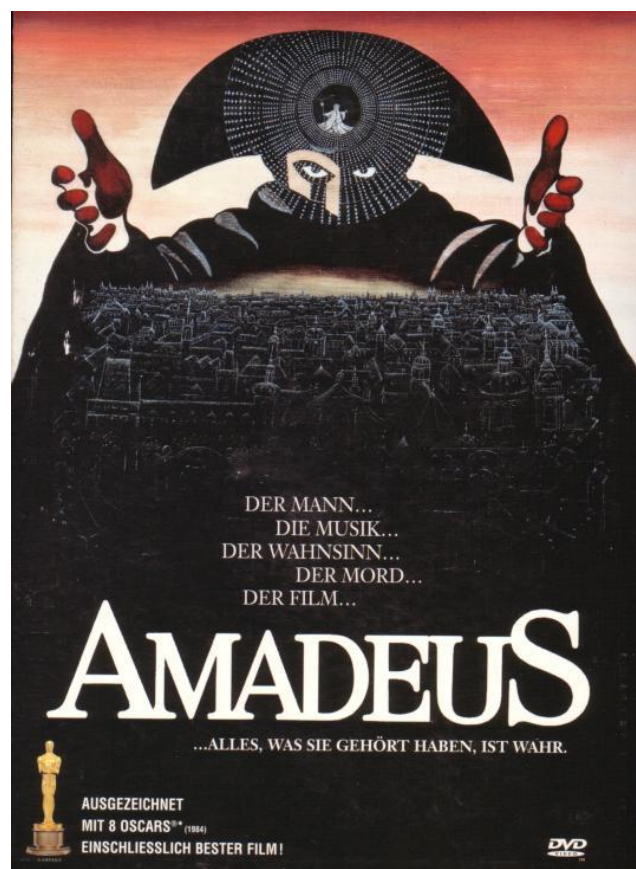
Miesto natáčania: Praha

Hudba: W. A. Mozart

Tento film získal **8 oskarov**.

Píše sa rok 1781 a Antonio Salieri pôsobí ako dvorný skladateľ cisára Jozefa II. Keď do služieb príde Mozart, Salieri si s hrôzou uvedomí, že božské hudobné nadanie, ktoré si prial mať on sám, dostal

tento pochabý vtipkár. Salieri dohnaný k žiarlivosti a zúrivosti organizuje intrigy s cieľom zničiť Mozarta, k čomu je ochotný použiť všetky dostupné prostriedky. Podarí sa Salierimu umlčať jedného z najväčších géniov svetovej hudby?

Dielo

Za svoj krátky život zložil viac ako 630 hudobných diel. Jeho hudba je i po 200 rokoch nádherná a zrozumiteľná. Medzi najznámejšie diela patria:

Opery- Idomeneo, kráľ krétsky (1781), Únos zo Serailu (1782), Figarova svadba(1786), Don Giovanni (1787), Così fan tutte (Také sú všetky, 1790), Čarovná flauta(1791), Titus (1791, zložil pri príležitosti korunovácie Leopolda II. v Prahe. Nebol však na túto akciu pozvaný a tak ho priatelia „prepašovali“);

Koncerty- Koncertné symfónie pre husle, violu a orchester, Klarinetové koncerty, Klavírne koncerty od č. 17 až do posledného č. 27;

Symfónie- Symfónia č. 38 „Pražská“ až 41 „Jupiterská“, Symfónie v C-dur;

Chrámová hudba- Omše v C (korunovačné), Omše v c-moll, Rekviem v d-moll(1791);

Komorná hudba- 6 Haydnovských kvartet, Husľový kvintet v C-dur, g-moll a D-dur, Klarinetové kvinteto;

Zábavná hudba- Serenáda v D-dur, Serenáda v B pre 13 dychových nástrojov, Serenáda v G-dur (Malá nočná hudba).

Mozartove prvé husle

Mozartova prvá skladba

Vývoj Mozartovho vzhľadu

R. 1764

R. 1767

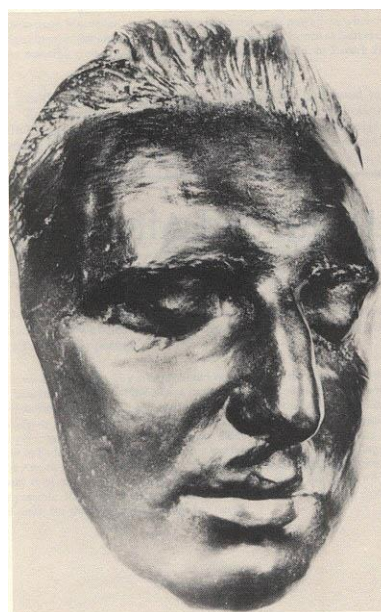
R. 1777

R. 1789

R. 1782 (jeho vypúlené oči znamenajú vážnu chorobu)

Posmrtná maska

Mozart vo filme *Amadeus*